

Brusel 24. května 2024
(OR. en)

10358/24

MAP 22
RC 21
MI 544
COMPET 595
FIN 472

VÝSLEDEK JEDNÁNÍ

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Datum:	24. května 2024
Příjemce:	Delegace
Č. předchozího dokumentu:	9963/24
Předmět:	Závěry Rady k zvláštní zprávě Evropského účetního dvora č. 28/2023: Zadávání veřejných zakázek v EU: Méně konkurence při zadávání zakázek na stavební práce, zboží a služby během 10 let do roku 2021 – schváleno dne 24. května 2024

Delegace naleznou v PŘÍLOZE znění závěrů o zvláštní zprávě Evropského účetního dvora č. 28/2023 s názvem: *Zadávání veřejných zakázek v EU: Méně konkurence při zadávání zakázek na stavební práce, zboží a služby během 10 let do roku 2021*, které Rada pro konkurenceschopnost schválila na svém 4026. zasedání dne 24. května 2024.

Závěry Rady k zvláštní zprávě Evropského účetního dvora č. 28/2023

**Zlepšit spravedlivou a účinnou konkurenci v oblasti veřejných zakázek v EU na stavební
práce, zboží a služby**

RADA EVROPSKÉ UNIE:

PŘIPOMÍNÁ závěry Rady ze dne 9. června 2022 o rozvoji udržitelného zadávání veřejných zakázek¹, v nichž Rada považovala za zásadní postupný a harmonizovaný přístup při zavádění ustanovení o strategických veřejných zakázkách za účelem dosažení cílů EU v oblasti životního prostředí a klimatu, přičemž zvažila rámec na úrovni EU a na vnitrostátní úrovni zaměřený na zlepšení konkurenceschopnosti a odolnosti hospodářství EU;

PŘIPOMÍNÁ závěry Evropské rady ze dne 26. a 27. října 2023, v nichž se zejména požaduje „rozvoj konkurenční výhody EU v oblasti digitálních a čistých technologií, mimo jiné zaměřením se na inovace, výzkum, vzdělávání a dovednosti; a snížení klíčových kritických závislostí a diverzifikace dodavatelských řetězců prostřednictvím strategických partnerství“²;

BERE V ÚVAHU pracovní program Komise na rok 2024 nazvaný „Jak dosáhnout stanovených cílů a připravit se na budoucnost“³;

VÍTÁ výměnu názorů ministrů hospodářství na neformálním zasedání Rady pro konkurenceschopnost konaném dne 9. února 2024 v Genku, která znovu potvrdila význam strategického zadávání veřejných zakázek (zelené, sociální a inovativní zadávání veřejných zakázek) pro posílení udržitelné a inkluzivní konkurenceschopnosti EU;

¹ Dokument ST 9373/22.

² Závěry Evropské rady 14/23, 27.10.2023.

³ COM(2023) 638 final, 17.10.2023.

PŘIPOMÍNÁ, že zadávání veřejných zakázek představuje 14 % HDP EU, a může proto hrát významnou úlohu při dosahování klíčových strategických cílů Evropské unie, zejména potřeby zlepšit odolnost a udržitelnost hospodářství EU;

ZDŮRAŽŇUJE, že společné a dvojnásobné úsilí je naprosto nezbytné a naléhavé pro dosažení veřejných investic, které podporují inovace, bezpečnost dodávek a strategickou autonomii Unie při zachování otevřené ekonomiky; a PŘIPOMÍNÁ zásadní úlohu, kterou by zadávání veřejných zakázek mělo hrát při dosahování ekologické transformace směrem k oběhovému, klimaticky neutrálnímu, méně znečišťujícímu a sociálně odpovědnému hospodářství, přičemž UZNÁVÁ, že prosazování pravidel pro zadávání veřejných zakázek a posílení konkurence při zadávání veřejných zakázek je sdílenou odpovědností Komise a členských států;

Vítá závěry a doporučení obsažené ve zprávě Evropského účetního dvora (EÚD):

1. VÍTÁ zveřejnění zvláštní zprávy Evropského účetního dvora (EÚD) č. 28/2023 nazvané „Zadávání veřejných zakázek v EU: Méně konkurence při zadávání zakázek na stavební práce, zboží a služby během 10 let do roku 2021“;
2. BERE NA VĚDOMÍ závěry a doporučení obsažené ve zprávě a ZOHLEDŇUJE iniciativy přijaté Komisí po roce 2021, jak je uvedeno v jejích odpovědích, mimo jiné iniciativu *Velcí zadavatelé*⁴ na podporu širšího využívání strategického zadávání veřejných zakázek a iniciativu k vytvoření *datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek*⁵ v zájmu cílenějšího a transparentnějšího vynakládání veřejných prostředků, zlepšení přístupu společností k výzvám k podávání nabídek a podpory správy založené na datech;

⁴ Iniciativa Velcí zadavatelé, 2018: viz: [Big_Buyers - Recruitment_Brief.pdf \(sustainable-procurement.org\)](https://bigbuyers.europa.eu/Big-Buyers-Recruitment-Brief.pdf)

⁵ Sdělení Komise: Zadávání veřejných zakázek: datový prostor s cílem dosáhnout zlepšení v oblasti veřejných výdajů, podpořit tvorbu politiky založenou na datech a zlepšit přístup malých a středních podniků k veřejným zakázkám: C(2023) 1696, Úř. věst. C 98 I, 16.3.2023, s. 1.

3. BERE NA VĚDOMÍ hlavní kritiku obsaženou ve zprávě, konkrétně se jedná o:
- pokles konkurence v oblasti zadávání veřejných zakázek za posledních deset let, zejména s ohledem na velký podíl přímého zadávání zakázek v několika členských státech a zadávacích řízení s jediným uchazečem;
 - skutečnost, že na základě dostupných údajů nedošlo v referenčním období, na které se tato zpráva vztahuje, k významnému celkovému zlepšení při dosahování hlavních cílů sledovaných směrnicemi z roku 2014⁶: oproti cílům reformy zadávání veřejných zakázek z roku 2014 EÚD zaznamenal nízký podíl zakázek udělených malým a středním podnikům a nedostatečné využívání strategických veřejných zakázek, přičemž situace se na úrovni jednotlivých států liší;
 - nízkou úroveň přímého přeshraničního zadávání veřejných zakázek;
 - nedostatky v monitorování vývoje na trhu s veřejnými zakázkami ze strany Komise a členských států;

Na cestě k zefektivnění pravidel a zlepšení systému zadávání veřejných zakázek: zahájení hloubkové analýzy stávajícího rámce:

4. ZDŮRAŽŇUJE, že je třeba, aby Komise a členské státy pracovali v rámci účinného a rovnocenného partnerství, nadále zajišťovali řádné vymáhání povinností podle stávajících směrnic a vedli konzultace s příslušnými zúčastněnými stranami s cílem zabránit vzniku možných překážek a identifikovat a překonat hlavní překážky udržitelného zadávání veřejných zakázek a spravedlivé a účinné hospodářské soutěže;

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU ze dne 26. února 2014 o udělování koncesí (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 1); stávající konsolidované znění: 1. 1. 2024.
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 652); stávající konsolidované znění: 1. 1. 2024.
Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES (Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 243); stávající konsolidované znění: 1. 1. 2024.

5. V souvislosti se zvláštní zprávou Evropského účetního dvora a aktuálním stavem provádění právního rámce EU pro zadávání veřejných zakázek VYZÝVA Komisi, aby dále přezkoumala základní příčiny poklesu hospodářské soutěže při zadávání veřejných zakázek EU; ZDŮRAZŇUJE, že při této analýze základních příčin je třeba zohlednit významné rozdíly ve výsledcích ukazatelů hospodářské soutěže mezi členskými státy, regiony a hospodářskými odvětvími, neboť prováděcí postupy se mohou výrazně lišit a mohou vyžadovat zvláštní cílená opatření;
6. PODTRHUJE, že je potřeba zabránit zbytečné administrativní zátěži pro zadavatele veřejných zakázek a hospodářské subjekty včetně malých a středních podniků a mikropodniků; v této souvislosti SE DOMNÍVÁ, že složitost právních předpisů týkajících se zadávání veřejných zakázek může některým hospodářským subjektům bránit, aby se do veřejných zakázek zapojily;
7. ŽÁDÁ Komisi, aby bezodkladně provedla hloubkovou analýzu stávajícího právního rámce pro zadávání veřejných zakázek (včetně směrnic 2014/23/EU, 2014/24/EU a 2014/25/EU) s cílem posoudit, zda je v období 2024–2029 nezbytná revize s ohledem na hlavní závazky, které EU přijala, aby dosáhla svých cílů udržitelného rozvoje do roku 2030; KONSTATUJE však, že kromě hloubkové analýzy je zásadně důležité lépe porozumět základním příčinám poklesu hospodářské soutěže při zadávání veřejných zakázek;

8. ZDŮRAZŇUJE, že v hloubkové analýze by měla být zvážena potřeba, aby právní rámec pro zadávání veřejných zakázek zajišťoval, aby veřejní zadavatelé a zadavatelé mohli řádně zohlednit odolnost, bezpečnost dodávek a spravedlivou hospodářskou soutěž v zájmu zajištění kritické potřeby strategické autonomie Unie při zachování otevřené ekonomiky s ohledem na potřebu vybudovat pevnou hospodářskou základnu, a to zejména snížením závislosti Unie v nejcitlivějších průmyslových ekosystémech; ZDŮRAZŇUJE také, že by měla být věnována náležitá pozornost potřebě jasných pravidel pro zacházení s výrobky a hospodářskými subjekty z třetích zemí;
9. PODTRHUJE, že současná geopolitická situace představuje pro bezpečnost členských států konkrétní hrozbu; ZDŮRAZŇUJE, že v hloubkové analýze by měla být náležitě zohledněna potřeba, aby zadavatelé veřejných zakázek posílili stávající nástroje, které mají k dispozici, s cílem omezit bezpečnostní rizika, a DOMNÍVÁ SE, že inspiraci pro tyto nástroje lze najít mimo jiné ve směrnici 2009/81/ES; pokud jde o bezpečnostní otázky, PODTRHUJE, že směrnice 2009/81/ES již umožňuje určitý stupeň flexibility, který by měl být zohledněn při hloubkové analýze zadávání veřejných zakázek spadajících do oblasti působnosti směrnic 2014/23/EU, 2014/24/EU a 2014/25/EU;
10. DOMNÍVÁ SE, že v rámci této analýzy je potřeba důkladně přezkoumat vzájemné působení těchto směrnic a množství zvláštních odvětvových právních aktů obsahujících ustanovení týkající se zadávání veřejných zakázek; ŽÁDÁ Komisi, aby ve své hloubkové analýze posoudila potřebu zjednodušení a sladění těchto iniciativ v zájmu nalezení rovnováhy mezi různými cíli, větší právní jistoty, celkové soudržnosti a případně snížení regulační zátěže a nákladů;

11. ZDŮRAZŇUJE, že výsledkem hloubkové analýzy by mohla být diagnostika, zahájení hodnocení dopadů regulace a na základě jeho závěrů případně navržení nových pravidel, která podporují udržitelné zadávání veřejných zakázek a spravedlivou a účinnou hospodářskou soutěž, přičemž by bylo v co největší míře dosaženo odstranění nadměrných a zbytečných administrativních překážek a zjednodušení současných regulačních ustanovení, PODTRHUJE však, že je důležité, aby si zadavatelé veřejných zakázek zachovali flexibilitu při určování povahy strategických aspektů a jejich začleňování do svých postupů;
12. ZDŮRAZŇUJE, že právní rámec by se měl současně zaměřovat na usnadnění přístupu k zadávání veřejných zakázek, a to zejména pro malé a střední podniky a především mikropodniky;
13. V této souvislosti VYZÝVA Komisi, aby předložila kroky nebo opatření, které byly přijaty v návaznosti na nejnovější závěry Rady o rozvoji udržitelného zadávání veřejných zakázek⁷, jakož i na zprávu francouzského předsednictví⁸ o zjištěných překážkách v provádění směrnic o zadávání veřejných zakázek;
14. VYZDVIHUJE úlohu, již mohou hrát expertní skupiny Komise⁹, pokud jde o fungování a rozvoj moderního, dostupného a zjednodušeného právního rámce pro zadávání veřejných zakázek, který podporuje udržitelný a odolný vnitřní trh;

⁷ Úř. věst. 2022/C 236/02, 20.6.2022.

⁸ Dokument ST 9679/24.

⁹ Zejména expertní skupina pro veřejné zakázky, síť přezkumných orgánů první instance a mnohostranná expertní skupina pro elektronické zadávání zakázek.

Dostupnost vysoce kvalitních údajů a pokročilých nástrojů

15. **PODPORUJE** doporučení Evropského účetního dvora co nejlépe využívat dostupné relevantní informace; **DOMNÍVÁ SE**, že je zásadně důležité mít komplexní a vysoce kvalitní údaje, neboť umožňují rozvoj politik založených na faktech; **VYZÝVÁ** proto Komisi a členské státy, aby úžeji spolupracovaly za účelem určení relevantních souborů údajů potřebných pro zpracování hloubkové analýzy a zlepšení kvality a srozumitelnosti shromážděných údajů [...] a aby podle dostupnosti zveřejňovaly relevantní a pravidelné informace o udržitelném zadávání veřejných zakázek;
16. V této souvislosti **VÍTÁ** iniciativu Evropské komise týkající se evropského datového prostoru pro zadávání veřejných zakázek, která by mohla potenciálně zlepšit kvalitu a využívání údajů o zadávání veřejných zakázek prostřednictvím pokročilých nástrojů, jako jsou technologie umělé inteligence; **VYZÝVÁ**, aby pozornost byla věnována účinné metodice posuzování a analýzy dostupných údajů týkajících se zadávání veřejných zakázek, zejména pokud jde o ukazatele srovnávacího přehledu výsledků v oblasti jednotného trhu týkající se zadávání veřejných zakázek, a **VYZÝVÁ** Komisi, aby využila všechny dostupné údaje k pochopení postupů zadavatelů veřejných zakázek při jejich zadávání, přičemž je třeba mít na paměti, že složení ani obsah údajů nejsou v rámci EU harmonizovány; **ZDŮRAŽŇUJE**, že je potřeba urychlit postupy zadávání veřejných zakázek využitím technických nástrojů pro usnadnění včasného zveřejňování oznámení o veřejných zakázkách v databázi Tenders Electronic Daily;
17. **NALÉHAVĚ VYZÝVÁ** Komisi a členské státy, aby spolupracovaly na co nejlepším rozvoji těchto nástrojů, a to i prostřednictvím vhodných sítí mezi vnitrostátními orgány a Komisí;

Konzultace se zúčastněnými stranami, podpora osvědčených postupů, zajištění profesionalizace a zahájení celounijního strategického akčního plánu pro zadávání veřejných zakázek

18. KONSTATUJE, že ve většině členských států podíl zakázek zadáných nabídkce s nejnižší cenou představuje velkou část všech zakázek; VARUJE však před tím, aby byl přikládán příliš velký význam nejnižší ceně jako jedinému kritériu pro udělení zakázky coby ukazateli pro měření kvality postupů zadávání veřejných zakázek; POUKAZUJE NA TO, že použití nejnižší ceny jako jediného kritéria pro udělení zakázky nemusí mít nevyhnutelně negativní dopad na kvalitu, pokud zadavatelé v zadávací dokumentaci předem dostatečně stanovili technické specifikace, ale že je na členských státech, aby určily, do jaké míry veřejní zadavatelé a zadavatelé mohou nebo nemusí používat pouze cenu nebo pouze náklady jako jediné kritérium pro udělení zakázky; ŽÁDÁ proto Komisi, aby podporovala a rozvíjela budování kapacit s cílem prosazovat provádění strategického zadávání veřejných zakázek a příslušných kritérií pro výběr a udělení zakázky souvisejících s předmětem zakázky, aby byly zajištěny vysoce kvalitní veřejné služby, udržitelnost a efektivnost vynaložených prostředků;
19. KONSTATUJE, že posílení hospodářské soutěže a strategických rozměrů do značné míry závisí na způsobu, jakým veřejní zadavatelé a zadavatelé koncipují a spravují své zakázky, jakož i na jejich kapacitách a kompetencích v těchto oblastech; VYZÝVÁ proto Komisi a členské státy, aby přijaly nebo rozšířily iniciativy ke zvýšení profesionalizace těchto orgánů a subjektů, a to s ohledem na evropský rámec kompetencí pro odborníky v oblasti zadávání veřejných zakázek ProcurCompEU¹⁰; DOMNÍVÁ SE však, že kompetence a odborná příprava mají zásadní význam i pro hospodářské subjekty, a to zejména malé a střední podniky a především mikropodniky;

¹⁰ ProcurCompEU, the European competency framework for public procurement professionals (ProcurCompEU, evropský rámec kompetencí pro odborníky v oblasti zadávání veřejných zakázek): [ECF_Flyer.indd \(europa.eu\)](#)

20. VYBÍZÍ Komisi a členské státy, aby účinněji spolupracovaly a aby podporovaly výměnu a šíření osvědčených postupů a spolupracovaly se všemi zúčastněnými stranami, jako jsou zadavatelé a prodávající, s cílem vybudovat potřebné kompetence a kapacity;
21. VYZÝVÁ dále k větší transparentnosti, integritě a odpovědnosti u veřejných výdajů s cílem bojovat proti koluzi a korupci a pomoci dosáhnout větší efektivnosti vynaložených prostředků;
22. přestože UZNÁVÁ, že výše uvedené výzvy nemají jedno univerzální řešení, NALÉHAVĚ VYZÝVÁ Komisi, aby přijala celounijní strategický akční plán pro zadávání veřejných zakázek, který by se zabýval budoucím postupem na úrovni EU, ve vhodných případech ve spolupráci s členskými státy; VYZÝVÁ Komisi a členské státy, aby bezodkladně započaly s prací v této oblasti, a ŽÁDÁ, aby byl v přiměřeném časovém rámci dokončen celounijní strategický akční plán jako vodítka a informační zdroj pro program přezkumu a reformy prostředí veřejných zakázek v EU s cílem řešit výzvy a obavy uvedené v těchto závěrech Rady;
23. VYZÝVÁ Komisi, aby na úrovni Rady pravidelně předkládala informace o pokroku dosaženém v souvislosti s iniciativami, opatřeními a činnostmi uvedenými v těchto závěrech.
